

"Twee soorten Europeanen" in Nieuw Europa (17 maart 1952)

Source: Nieuw Europa. 17.03.1952, n° 3. [s.l.]: Nederlandse Raad der Europese Beweging. "Twee soorten Europeanen", auteur: Mozer, Alfred , p. 1.

Copyright: (c) Europese Beweging in Nederland

URL: [http://www.cvce.eu/obj/"twee_soorten_europeanen"_in_nieuw_europa_17_maart_1952-nl-ec6152c2-a279-449c-bccf-384b3eff67b2.html](http://www.cvce.eu/obj/)

Publication date: 14/05/2013

Zwee soorten Europeanen...

Merkwaardig, hoe plotseling de lezing van een enkel artikel, ja zelfs slechts van een regel daaruit plotseling een gedachtesflukking doet ontstaan, die bij rustig overdenken heel wat kan verhelderen, dat tot dat ogenblik in de nevelen van de hersenen verborgen was.

Dit heb ik moeten ondergaan, toen ik dezer dagen een Duits militair tijdschrift in handen kreeg en daarbij de titel van een artikel las, luidende: „Das deutsche Wehrmachtstransportwesen - eine Vorstufe europäischer Verkehrsführer”. Een goed en interessant artikel, zonder twijfel. En toch, iets irriteerde me bij het lezen van deze titel. Naarmate ik vorderde bij het lezen, werd mij de reden van dit geïrriteerd zijn duidelijker.

Later heb ik de opkomende reacties pogen te ordenen. Van het resultaat wil ik hier iets vertellen. Misschien is het voor de lezers minder belangrijk dan voor mij. Het zou niet het eerste artikel zijn, dat niet voor de lezers geschreven wordt, maar uit de behoefte van de schrijver, een hem kwellend vraagstuk van zich af te zetten door het onder woorden te brengen.

Wat mij in de titel van het genoemde tijdschriftartikel stoorde, was de vanzelfsprekendheid, waarmee de noodzakelijkheid van Europese integratie — hier ten aanzien van het vervoer — uitsluitend van uit een militair oogpunt werd bekeken. Toen in het najaar van 1946 een vijftal Nederlanders de eerste conferentie van Europese federalisten bijwoonden, hebben wij ondanks al onze drukte over de Europese eenwording geen ogenblik aan de militair-strategische betekenis van deze eenwording gedacht. Hier klopt iets niet....

Intussen ben ik bij mijn overpeinzingen tot het volgende resultaat gekomen. In 1946 hebben de federalisten van Hertenstein zich de verzwakking van ons continent duidelijk gemaakt en zijn bij hun zoeken naar een herstel beland bij de overtuiging, dat dit gemeenschappelijk gemakkelijker en met meer succes zou moeten lukken dan geïsoleerd. Zij hebben dit Europa bekeken als een kleine, versplinterde wereld, die haar weg moest vinden in een grote wereld. Maar daarbij hebben wij verondersteld, dat die grote wereld zich ten goede noch ten kwade veel zou bemoeien met ons, die bezig waren zich uit de modder te verheffen. Wij deden, als of wij alleen op de wereld waren. Belangstelling had alleen, of in ieder geval in overwegende mate, dit verscheurde, verarmde en vernederde Europa naar binnen.

In Mei 1948, toen het Congres in Den Haag plaats vond, kreeg het kleine groepje van hartstochtelijke en bespote federalisten een onverwachte versterking. Honderden politici waren gekomen. Onze idee had gezegevierd.... Heus? Nu, achteraf bekeken, geloof ik, dat wij oude dromers ons toen aan een begrijpelijke, maar daarom niet minder onjuiste illusie hebben overgegeven. Wanneer ik naga, wat er intussen allemaal gebeurd is en hoezeer wij intussen moesten begrijpen, dat dit „Rest-Europa" (het is minder hoffelijk, maar eerlijker dan het gebruikelijke „West-Europa") heus niet „alleen op de wereld" en nog altijd de moeite van een „gelijkschakeling" waard is, dan meen ik te moeten vaststellen: reeds in Mei 1948 ontmoetten elkaar twee soorten Europeanen. Wij, de Europeanen-uit-overtuiging, kregen weliswaar bondgenoten. Maar het waren de „Europeanen-uit-angst”. De blokkade van Berlijn was reeds aan de gang. De staatsgreep in Tsjecho-Slowakije was nauwelijks twee maanden oud en lag ons nog vers in het geheugen

Sindsdien is er naast elkaar een streven naar eenwording, waarbij de belangstelling van de twee soorten Europeanen, die uit overtuiging en die uit angst, elkaar wel eens ontmoeten, dan weer met enige afstand naast elkaar lopen. Straatsburg, Schuman-plan: het zijn integratiepogingen, waar wij ons zelf herkennen, ondanks de teleurstelling, die weleens gewekt is, wanneer idee en werkelijkheid op elkaar botsten. Maar er is geen twijfel aan, dat wij, bij een gestadige en rustige ontwikkeling, in een Europa dat zogenaamd „alleen op de wereld” zou zijn, als volgende stap zeker niet het Europese leger zouden hebben gekozen. Hier heeft de angst, de zorg, de politieke situatie buiten dit kleine Europa een beslissende rol gespeeld.

Ik zou het betreuren, wanneer men mij verkeerd zou begrijpen. Ik heb niets tegen die bondgenoten, de Europeanen-uit-angst. Ik heb nog minder iets tegen de beveiliging van dit Europa naar buiten. Zij is een noodzaak. Daaraan moet met alle kracht voldaan worden. Hoewel ik niet twijfel over de moeilijkheden, die voortvloeien uit de dubbele taak: herstel naar binnen en veiligheid naar buiten. Deze dubbele taak is niet te ontwijken. Het is zelfs onbegonnen werk te twisten over de voorrang van één van deze beide dingen.

Immers, beveiliging naar buiten alleen zal niet baten, wanneer wij door sociale misstanden de vijand in de vorm van een vijfde colonne naar binnen hebben gehaald. En herstel naar binnen, zonder beveiliging naar buiten, zal niet baten, omdat een wereldveroveraar nooit de grenzen van een voor hem aantrekkelijke wereld gerespecteerd heeft, alleen omdat in die wereld het sociale vraagstuk op fatsoenlijke wijze was opgelost...

Dus: het gaat niet om het feit, dat wij vandaag beide taken moeten zien en aan de vervulling daarvan moeten werken.

Maar toch: ik heb er behoefte aan mij te realiseren dat er verschil bestaat binnen dit zo sterk gegroeide Europese front tussen hen, die door de bedreiging van buiten af op een hoop worden gejaagd, en hen, die ook zonder deze bedreiging aan de verwezenlijking van de eenwording zouden willen werken. Federalistisch en functionalistisch. Na het plan Schuman het landbouwplan of het vervoerplan. En het vervoerplan geheel en al onder het oogpunt van de eenwording terwille van het herstel naar binnen. En niet omdat de ervaringen van het Duitse vervoerwezen gedurende de oorlog tonen, dat voor de verdediging van Europa een supranationaal Europees vervoerorgaan nodig is. Dat kan best zo zijn. Misschien wordt het daarom eerder gedaan, dan wanneer het slechts een hobby van een stel dwaze Europeanen-uit-overtuiging zou zijn. Desondanks: ik stel er prijs op, het onderscheid niet geheel te laten verdwijnen. Er zijn twee soorten Europeanen. Ik verheug mij over iedere bondgenoot en medestrijder. Maar duurzaam zal de integratie pas zijn, wanneer zich ook de Europeanen-uit-angst van de niet alleen militaire noodzaak van deze integratie hebben overtuigd.

Hen daarvan te overtuigen, zou binnen de kring van de Europeanen onze taak moeten zijn.

Alfred Mozer